

„Krakowska Szkoła Skrzypcowa – geneza, idiom, perspektywy rozwoju”

Wykonawstwo i pedagogika to najbardziej ulotne rodzaje muzycznej profesji. Recepcja tych zjawisk wymyka się standaryzacji i metodom badawczym. Jednak czy w związku z tym należy przyjąć, że nie rządzą się one żadnymi prawami, zaś recepcja tychże jest zależna wyłącznie od punktu widzenia odbiorcy? Projekt „Krakowska Szkoła Skrzypcowa – geneza, idiom, perspektywy rozwoju” zakłada zdefiniowanie odpowiedzi na to pytanie.

Krakowska Szkoła Skrzypcowa to zjawisko istniejące od niemal 140 lat. Od momentu powstania Konserwatorium Muzycznego w Krakowie (1888), kiedy to otwarto klasę skrzypiec, nieprzerwanie kształtują się tu postawy i strategie wykonawstwa literatury skrzypcowej. Ciągłość wiolinistycznej tradycji ośrodka jest wypadkową działań wybitnych postaci kreujących kierunki interpretacji, do których należą m.in. Eugenia Umińska, Zenon Feliński, Zbigniew Szlezer, a także wciąż obecni Kaja Danczowska czy Antoni Cofalik. Ich postawy artystyczne bezpośrednio wywodzą się z najwybitniejszych tradycji skrzypcowych zawierających się w działalności postaci takich jak Otakar Ševčík czy Carl Flesch. Mimo niewątpliwych cech łączących wykonawstwo skrzypków wywodzących się z tej linii, zjawisko Krakowskiej Szkoły Skrzypcowej nie zostało dotychczas zbadane, opisane i zdefiniowane. Celem projektu jest zmiana tego stanu rzeczy. Badania zakładają zebranie, kompleksowe opracowanie i analizę materiałów źródłowych poświęconych tej dziedzinie, na które składają się nie tylko materiały w archiwach prywatnych głównych postaci tworzących Krakowską Szkołę Skrzypcową, ale też niepublikowane dotąd nagrania czy opracowania nutowe rozproszone wśród archiwów społeczności wiolinistycznej.

Badania zakładają interpretacje wybranych prac naukowych oraz nagrań fonograficznych, których dokonali najwybitniejsi przedstawiciele krakowskiej wiolinistyki, rozpoznanych jako szczególnie istotne w kształtowaniu zjawiska. Działalność i spuścizna tych postaci zostanie osadzona w szerokim kontekście drzewa genealogicznego wykonawstwa wiolinistycznego. Zbadane zostaną wpływy szkół czeskich, belgijskich, węgierskich i rosyjskich, definiując cechy charakterystyczne tych nurtów wykonawstwa i wskazując ich rezonans w badanym obszarze. Zostaną także zbadane najważniejsze dla Krakowskiej Szkoły Skrzypcowej idee estetyczne, reprezentowane w co najmniej kilku dziełach (nagrania, publikacje, świadectwa ustne). Przeprowadzone zostaną wywiady z ekspertami – wybitnymi skrzypkami, a także przedstawicielami środowiska oraz odbiorcami, co pozwoli zbadać również rezonans zjawiska. Na ich podstawie poddane zostaną badawczej weryfikacji terminy łączone z Krakowską Szkołą Skrzypcową, przede wszystkim kwestie związane z technikami wydobywania dźwięku i kształtowania narracji. Na tym etapie zbadane zostaną również zagadnienia związane z równością płci (Gender Equality), w oparciu o treści wywiadów, wskazując historyczny kształt zagadnienia, stan obecny oraz kierunki rozwoju badanego zjawiska również z tej perspektywy.

Podjęta zostanie też próba definicji założeń pedagogicznych mających kluczowy wpływ na kształtowanie charakterystycznego rysu wykonawstwa skrzypcowego w środowisku związanym z Krakowem. Jako podsumowanie przeprowadzonych badań zostaną przygotowane źródłowo-krytyczne opracowania materiałów nutowych pozyskanych w czasie trwania badań: studiów nad wybranymi problemami techniki skrzypcowej, wysoce specjalistycznych autorskich wprawek i ćwiczeń rozwiązujących poszczególne problemy wykonawcze, a także zapisów rozwiązań aplikaturowych i smyczkowych arcydzieł literatury wiolinistycznej. Część z nich wciąż funkcjonuje w archiwach prywatnych jako rękopisy i czeka na przygotowanie do publikacji.

Powstanie więc internetowe, ogólnodostępne archiwum, w którym znajdą się unikatowe zbiory materiałów również dotychczas niepublikowanych: nagrań, filmów, materiałów nutowych oraz tekstów, a także wspomniane już wywiady, które zostaną zarejestrowane. Ponadto zostaną zarejestrowane interpretacje wybranych dzieł w wykonaniu wiodących obecnie przedstawicieli Krakowskiej Szkoły Skrzypcowej (nagranie kilkupłytkowego albumu).

Praca nad tym niezwykłym zjawiskiem artystycznym i estetycznym, stawiającym przed badaczami nie tylko pytania dotyczące specyfiki brzmienia czy technicznych aspektów wykonawstwa, ale również znaczenia i sensu tego kierunku wykonawstwa, bez wątpienia wymaga próby całościowego odczytania. Kluczowe będzie określenie niewątpliwego znaczenia Krakowskiej Szkoły Skrzypcowej dla rozwoju sztuk muzycznych, w szczególności zaś dla wykonawstwa będącego najbardziej osobistym, indywidualnym oraz nieuchwytnym sposobem ekspresji i wyrazu postawy artystycznej muzyka instrumentalisty.